

RAPORT O STANIE GMINY KLUKOWO

za 2022 ROK

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
Ogólna charakterystyka Gminy	3
Finanse gminy.....	5
Mieszkańcy gminy	15
Ochrona zdrowia	15
Pomoc Społeczna i Programy Socjalne.....	16
Stan gruntów i mienia komunalnego	21
Edukacja	25
Gospodarka, Rolnictwo , Przedsiębiorcy	27
Działalność inwestycyjna.....	29
Planowanie przestrzenne	31
Ochrona środowiska.....	31
Ochrona przeciwpożarowa i bezpieczeństwo mieszkańców	37
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego.....	38
Rada Gminy	44

WSTĘP

Raport o stanie Gminy Klukowo opracowano w związku z art. 28aa ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40).

Raport obejmuje podsumowanie działalności Wójta Gminy Klukowo w roku 2022, w szczególności realizację polityk, programów, strategii, realizacji uchwał Rady Gminy Klukowo i bieżących decyzji organu wykonawczego gminy.

Celem opracowania raportu jest uzyskanie wglądu w sytuację gospodarczą i społeczną Gminy Klukowo. Zgromadzone w nim zostały ogólne i szczegółowe dane o funkcjonowaniu gminy w 2022 roku.

Raport stanowi kompendium wiedzy o działalności gminy za rok ubiegły i jest podstawą do obiektywnej, opartej na faktach, oceny pracy samorządu gminy.

Dla opracowania raportu szczególnie cenna okazała się wiedza pracowników Urzędu Gminy Klukowo, gminnych jednostek organizacyjnych oraz szereg dokumentów, będących w posiadaniu Urzędu, a także informacje statystyczne zamieszczone na stronach internetowych.

Informacje zawarte w raporcie posłużą mieszkańcom Gminy do zwiększenia wiedzy na temat funkcjonowania samorządu gminnego, a także są podstawą do prowadzenia dialogu na temat przyszłości gminy.

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Klukowo leży w południowo – zachodniej części województwa podlaskiego i w południowej części powiatu wysokomazowieckiego. Przez gminę przepływa rzeka Nurzec, która tworzy duży kompleks naturalnych łąk i teren atrakcyjny turystycznie. Obszar ten wchodzi w skład dorzecza rzeki Bug. Przez gminę przebiega droga powiatowa, stanowiąca główne połączenie między miastami Ciechanowiec i Wysokie Mazowieckie. Droga ta tworzy korzystne połączenie z drogą Zambrów – Białystok i z drogą ekspresową Białystok - Warszawa, co podnosi atrakcyjność gospodarczą gminy.

Gmina Klukowo zajmuje powierzchnię **123,77 km²**, w tym powierzchnia użytków rolnych wynosi **10.564 ha**, co stanowi 85,3 % powierzchni ogólnej. To sprawia, że gminę Klukowo zalicza się do gmin typowo rolniczych, z mocno rozwiniętą siecią dróg i gospodarstw rolnych specjalizujących się w produkcji mleka i firmami obsługującymi rolnictwo. Na terenie gminy prowadzi i rozwija swoją działalność największa ubojnia bydła w regionie, Zakłady Mięsne „Łuniewscy”, a zdecydowana większość producentów mleka sprzedaje mleko do Spółdzielni Mleczarskiej „Mlekovita” w Wysokiem Mazowieckiem, która jest potentatem krajowym w branży mleczarskiej.

Gmina ma dobrze rozwiniętą sieć osadniczą, na którą składa się **38** miejscowości, skupionych historycznie wokół trzech parafii rzymskokatolickich: Klukowo, Wyszonki Kościelne i Kuczyn. Na terenie gminy funkcjonują cztery szkoły podstawowe: w Klukowie, w Wyszonkach Kościelnych, w Kuczynie i w Łuniewie Małym.

W gminie Klukowo w 2022 r. obowiązywały następujące dokumenty dotyczące **strategii, polityk, programów i planów**:

- 1) Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Klukowo na lata 2022-2026,
- 2) Program ochrony środowiska dla Gminy Klukowo na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2022,
- 3) Gminna Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2022,
- 4) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Klukowo z 2011 roku,
- 5) Program Współpracy gminy Klukowo z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na 2022 rok,
- 6) Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2021-2025,
- 7) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2022 rok,
- 8) Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganie bezdomności zwierząt na terenie gminy Klukowo na 2022 rok,
- 9) Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Klukowo na lata 2022-2026.

FINANSE GMINY

Zakres działalność samorządu gminy określają ściśle przepisy prawa i ogólnie dzielą się na zadania własne i zlecone przez organy administracji państwowej. Działalność samorządu w danym roku można określić, opierając się na dochodach i wydatkach, jakie były realizowane z budżetu gminy.

Planowany budżet gminy na 2022 r. przewidywał dochody na poziomie **25.186.811 zł**, a wydatki **27.000.981 zł** i zakładał deficyt budżetowy w wysokości **1.814.170 zł**, którego pokryciem były przychody pochodzące z planowanej nadwyżki budżetowej z lat ubiegłych oraz przychodów pochodzących ze szczególnych zasad wykonywania budżetu określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Po dokonanych zmianach na dzień 31 grudnia 2022 r. budżet Gminy Klukowo wynosił po stronie planu dochodów **30.203.493 zł**, natomiast po stronie planu wydatków **35.942.493 zł** i przewidywał deficyt budżetowy w wysokości **5.739.000 zł**. Faktycznie dochody zrealizowane zostały w kwocie **29.962.026,91 zł**, a wydatki w kwocie **26.701.269,87 zł** i na koniec roku została wygenerowana nadwyżka budżetowa w wysokości **3.260.757,04 zł** ze względu na przesunięcie niektórych płatności na rok 2023. Zadłużenie gminy na dzień 31.12.2022 r. wyniosło **0,00 zł**. Innych zobowiązań samorząd gminy nie posiadał.

Dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca wzrosły i w 2022 roku wyniosły **7068,18 zł**, natomiast wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły **6298,95 zł**.

DOCHODY GMINY KLUKOWO

Dochody gminy opierają się głównie na subwencjach, podatkach, dotacjach do inwestycji i zadaniach zleconych w formie świadczeń (np. dopłaty do paliwa rolniczego). Dochody ogółem w 2022 roku kwocie **29.962.026,91 zł** były rekordowe w historii gminy i w porównaniu do 2021 r. były większe o **4.600.060,88 zł**.

Ogólnie dochody można podzielić na dochody bieżące i majątkowe związane z realizacją inwestycji.

DOCHODY BIEŻĄCE

Dochody bieżące zrealizowano w wysokości 26.758.417,63 zł., tj. w 99,11 %. W porównaniu do roku 2021 dochody bieżące wzrosły o kwotę **4.769.802,82** głównie dzięki dodatkowym udziałom we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, realizowanych przez Państwo programach społecznych polegających na rekompensacie wzrostu cen ogrzewania i energii elektrycznej, czy środkom na utrzymanie, zakwaterowanie i naukę dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego kraju.

Zestawienie dochodów bieżących za 2022 rok	Kwota w zł
Dział 756 -Dochody od osób prawnych i fizycznych, podatki od nieruchomości, rolny, osób fizycznych itp.	8 140 458,41
Dział 758 - Różne rozliczenia- subwencja ogólna i oświatowa	7 524 798,00
Dział 855 – Rodzina - świadczenia wychowawcze, rodzinne, "Dobry start" (500+, 300+)	3 499 647,56
Dział 853 - Dodatek węglowy, wsparcie gospodarstw domowych	2 965 423,39
Dział 010 -Rolnictwo i łowiectwo - zwrot podatku akcyzowego za paliwo rolnicze	1 455 301,22
Dział 852 - Pomoc społeczna - zasiłki, dożywianie, dodatek osłonowy ze względu na wzrost kosztów utrzymania	959 427,36
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska, opłaty za odpady	664 002,67
Dział 801 - Oświata i wychowanie - dotacje celowe: m.in. przedszkola, podręczniki	493 032,93
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa – Fundusz Pomocy dla obywateli Ukrainy	357 995,34
Dział 851 - Ochrona zdrowia - Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 nagroda w konkursie „Rosnąca odporność”	250 000,00
Dział 750 - Administracja publiczna - m.in. projekty: "Cyfrowa Gmina" i "Pod Biało-Czerwoną"	202 110,43
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa – m.in. czynsze za lokale	192 669,92
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza- stypendia dla uczniów	53 550,40
Razem	26 758 417,63

Źródło: opracowanie własne

Największy udział w dochodach bieżących budżetu gminy miały **podatki i opłaty lokalne** w wysokości **8.140.458,41 zł**, które w porównaniu do 2021 r. były większe o **2.409.584.73 zł**. Zwiększenie dochodów dotyczyło przede wszystkim dodatkowego udziału w podatku

dochodowym od osób fizycznych przekazanego przez Ministerstwo Finansów, jako rekompensata zwiększenia kosztów funkcjonowania samorządu, w tym przypadku była to kwota 2.888.418,57 zł.

Drugą pozycję w dochodach w wysokości **7.524.798,00 zł** miały **subwencje**. Subwencja ogólna w wysokości **3.240.106,00 zł**, subwencja oświatowa w wysokości **4.257.126,00 zł**. Warto zauważyć, że subwencja oświatowa, pokryła jedynie **52% wydatków** jakie ponosi samorząd na funkcjonowanie szkół i przedszkoli w gminie, o 8 % mniej niż w 2021 roku.

Na trzecim miejscu były środki na realizację polityki społecznej państwa w postaci **programów prorodzinnych w wysokości 3.499.647,56 zł**, na które złożyły się przede wszystkim dotacje celowe na zadania zlecone i własne gminy, takie m.in. jak:

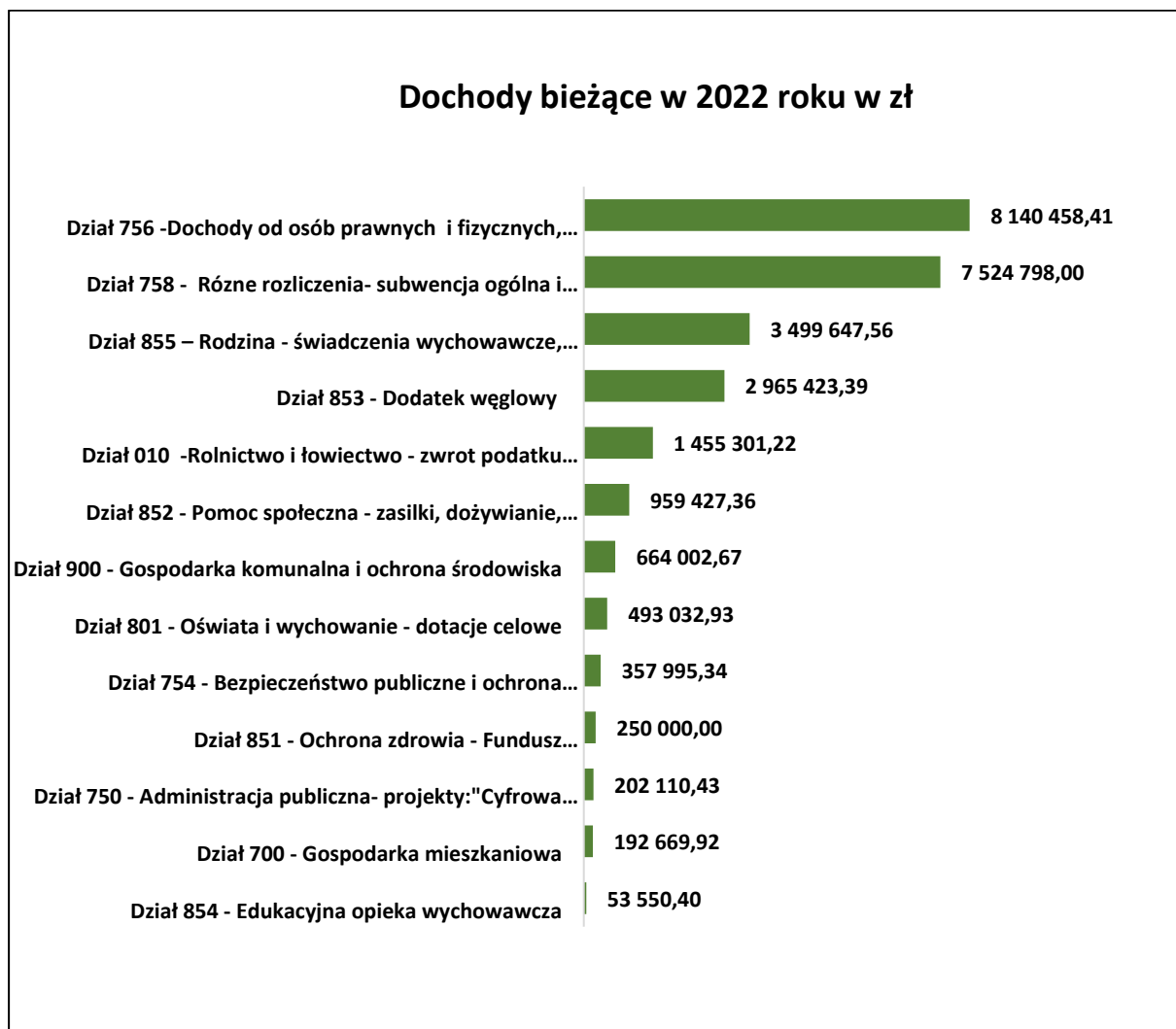
- 1.765.736,10 zł – dotacja celowa na wypłatę świadczeń wychowawczych 500+,
- 1.707.571,42 zł – dotacja celowa na wypłatę świadczeń rodzinnych,

kwota ta zmniejszyła się w stosunku do roku 2021 ze względu na przekazanie niektórych świadczeń do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Programy prorodzinne kierowane bezpośrednio do mieszkańców gminy za pośrednictwem urzędu i ZUS poprawiają sytuację ekonomiczną rodzin i gospodarczą gminy oraz w pewnym stopniu ograniczają niekorzystne tendencje demograficzne.

Kolejną pozycją w dochodach bieżących był **dotacja celowa 2.965.423,39 zł** na wypłatę dodatków węglowych, dodatków dla gospodarstw domowych i podmiotów wrażliwych, jak również wpłaty mieszkańców na zakup węgla, którego sprzedaż Gmina prowadziła pod koniec roku.

Wsparcie **producentów rolnych** w formie zwrotu podatku akcyzowego za paliwo rolnicze, kształtowało się na tym samym poziomie co w roku 2021 roku.

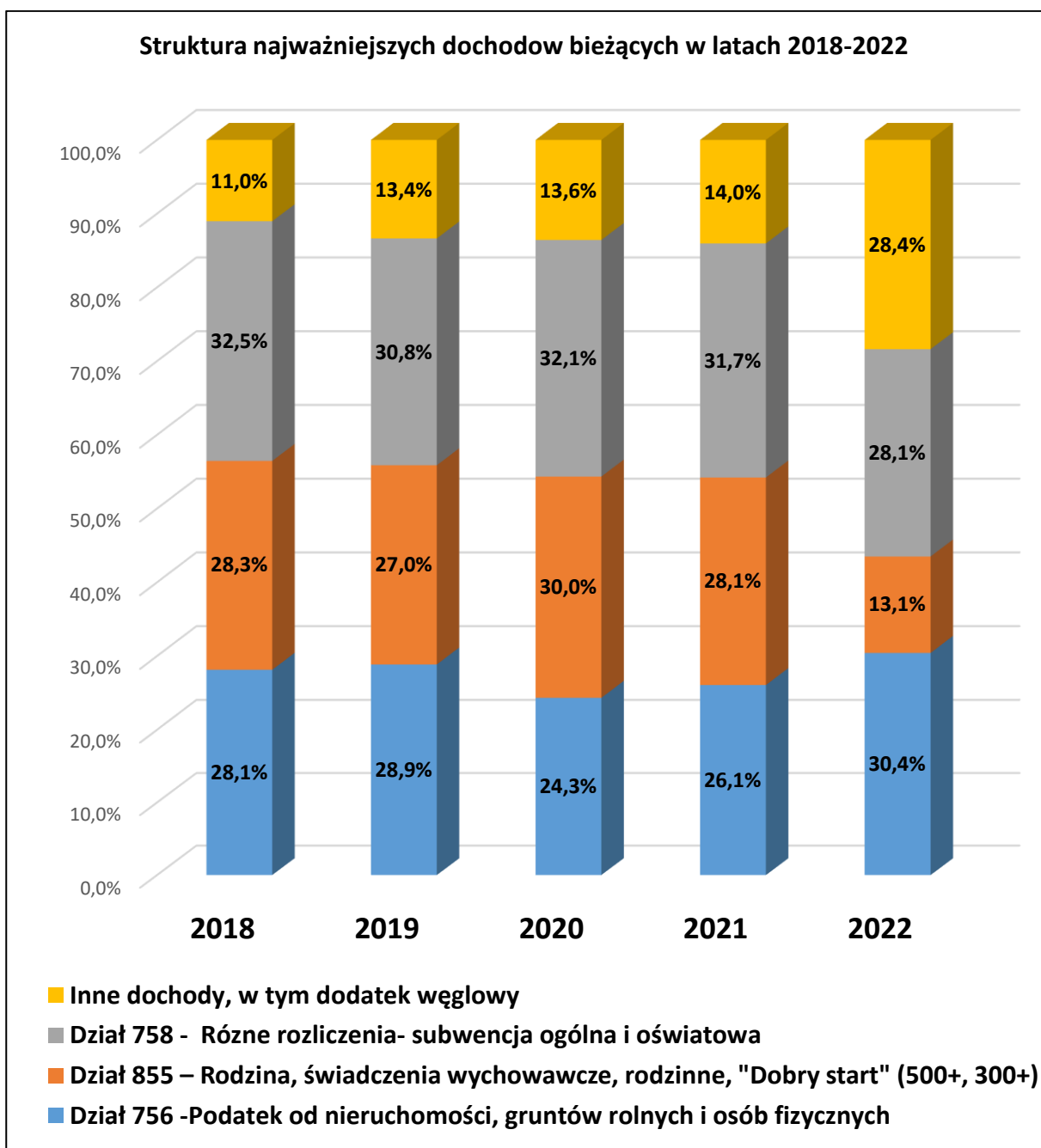
Realizację dochodów rodzajowo i kwotowo przedstawia poniższy wykres:

Źródło: opracowanie własne

Rok 2022 różnił się znacznie pod względem struktury dochodów od lat poprzednich, widać to poniżej na wykresie. Subwencja ogólna i oświatowa była niższa w stosunku do całego budżetu gminy ubiegłego roku a dochody podatkowe były wyższe w wyniku jednorazowej dotacji z Ministerstwa Finansów. Na podobnym poziomie utrzymała się realizacja rządowych zadań zleconych, zmniejszyły się jednak znacznie środki na programy prorodzinne, natomiast w 2022 roku gmina realizowała szereg programów pomocowych dla gospodarstw domowych z racji wysokich kosztów energii i utrzymania, m.in. w ramach tzw. tarcz anty kryzysowych.

Dochody bieżące na przestrzeni lat 2018 – 2022

Źródło: opracowanie własne

DOCHODY MAJĄTKOWE

Ogółem w 2022 roku dochody majątkowe wyniosły **3 203 609,28 zł** i były to w zdecydowanej większości środki finansowe ze źródeł zewnętrznych. Do budżetu gminy pozyskano z zewnątrz **2.846.300,43 zł**.

Zestawienie dochodów majątkowych za 2022 rok	kwota w zł
Dotacja z Rządowego Funduszu „Polski Ład„ Program Inwestycji Strategicznych na przebudowę drogi gminnej Stare Kostry – Stare Warele oraz dotacja z budżetu Województwa Podlaskiego na modernizację drogi na odcinku Wyszonki Kościelne – Kaliski.	2 241 908,98
Dotacja Samorządu Województwa Podlaskiego na zakup i montaż paneli fotowoltaicznych na budynkach szkół podstawowych w gminie oraz środki z końcowego rozliczenia dotacji na zakup i montaż instalacji fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych (projekt realizowany w 2021 r.).	434 167,89
Sprzedż prawa wieczystego użytkowania gruntów gminy.	357 308,85
Dotacja z projektu „Cyfrowa Gmina” na zakup sprzętu komputerowego i projektu „Dostępny Samorząd” na budowę podjazdu do budynku w Wyszonkach Kościelnych.	85 151,00
Dofinansowanie wyposażenia „Klubu Senior+” w miejscowości Wyszonki Kościelne.	42 818,63
Dotacja Samorządu Województwa Podlaskiego na budowę siłowni zewnętrznej w Wyszonkach Kościelnych.	24 331,93
Dotacja Samorządu Województwa Podlaskiego na zakup sprzętu dla Jednostki OSP w Wyszonkach Kościelnych.	17 922,00
Razem	3 203 609,28

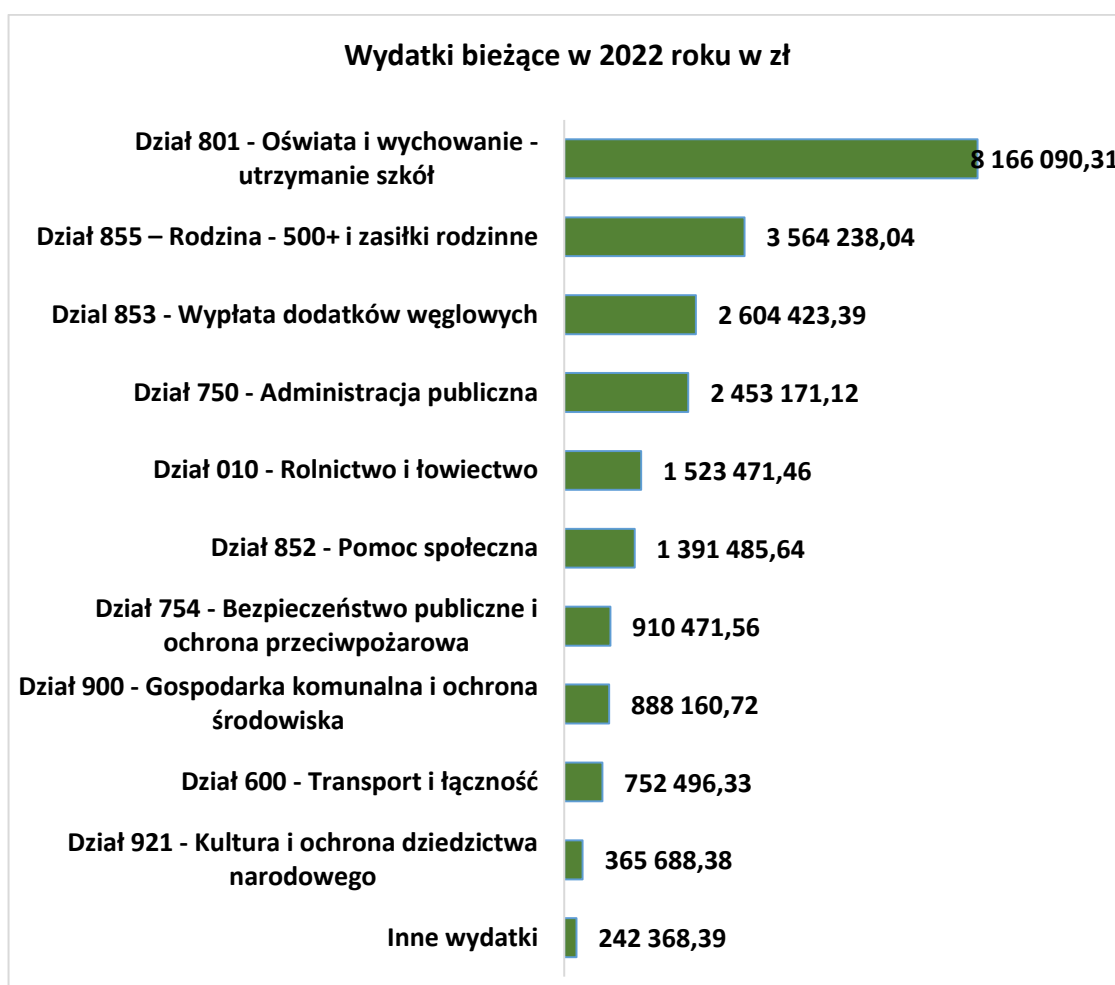
Źródło: opracowanie własne

WYDATKI GMINY KLUKOWO

Wydatki zostały zrealizowane w kwocie **26.701.269,87 zł** i były wyższe o **3.585.70,21 zł** w porównaniu do 2021 roku. Wydatki bieżące wykonane zostały na sumę **22.862.065,34 zł**, a majątkowe w kwocie **3.839.204,53 zł**.

WYDATKI BIEŻĄCE

Wydatki bieżące były wyższe o **2.844.098,03 zł** w stosunku do 2021 roku i ich realizację przedstawia poniższy wykres

Źródło: opracowanie własne

Największą częścią wydatków bieżących w 2022 roku stanowiły wydatki związane z oświatą w gminie – **8.166.090,31 zł**, a więc wydatki na wynagrodzenia nauczycieli, obsługi i utrzymania szkół. Wydatki te z roku na rok systematycznie rosną. W porównaniu do 2021 roku wzrosły aż o **903.543,51 zł** w wyniku zwiększenia kosztów osobowych i kosztów utrzymania

szkół. Ogółem w 2022 roku z budżetu gminy należało dopłacić rekordową kwotę - **3 908 000,00 zł** do subwencji oświatowej, aby zrealizować zadania związane z edukacją szkolną i przedszkolną. Praktycznie wydatki na oświatę są coraz większym obciążeniem finansowym ponieważ stanowią prawie **56% wydatków** bieżących nie licząc zadań zleconych.

Drugą pozycją wydatków – **3.564.238,04 zł** była realizacja prorodzinnych programów rządowych. Środki zostały wykorzystane między innymi na:

- 1.781.485,67 zł - wypłatę świadczeń wychowawczych,
- 1.730.488,99 zł - wypłatę świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego.

Trzecią pozycją w wydatkach w kwocie **2.604.423,39 zł** była wypłata dodatków węglowych dla gospodarstw domowych i podmiotów wrażliwych. Dodatki te miały pokryć część kosztów wynikających z wzrostu cen na rynku energii w 2022 roku i zapewnić dodatkowe środki finansowe na zakup opału mieszkańcom gminy.

Wydatki związane z **administracją publiczną** wyniosły **2.453.171,12 zł** i związane były głównie z utrzymaniem Urzędu Gminy i Rady Gminy, realizacją zadań w zakresie obrony cywilnej i spraw wojskowych, ewidencji ludności, dowodów osobistych, funkcjonowania urzędu stanu cywilnego, diet i prowizją za inkaso podatku rolnego dla sołtysów oraz promocji gminy.

Wydatki w zakresie **rolnictwa i łowiectwa** wyniosły **1.523.471,46 zł** i związane były głównie z bezpośrednim zwrotem rolnikom podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej - **1.423.875,69 zł** i były większe o 192.224,76 zł w stosunku do 2021 roku. Pozostałe wydatki związane były z utrzymaniem oczyszczalni ścieków w Trojanówku i w Trojanowie, przekazaniem odpisu dla Izby Rolniczej, dotacją dla Gminnej Spółki Wodnej „PŁONKA” oraz kosztami ustalenia i wypłacenia rolnikom zwrotu podatku akcyzowego i kosztami unieszkodliwiania odpadów i produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego.

Następną pozycją były wydatki w kwocie 1.391.485,64 zł na **pomoc społeczną**, nie ujęte w prorodzinnych programach rządowych, **większe aż o 720.956,32 zł** w porównaniu do 2021 roku, ponieważ w 2022 roku zostały wypłacone mieszkańcom **dodatki osłonowe**, które jako element rządowej tarczy antyinflacyjnej, miały zniwelować rosnące ceny energii, gazu i

żywności. Pozostałe środki zostały wykorzystane między innymi na zasiłki okresowe, celowe i stałe, realizację programu „ Posiłek w szkole i w domu”, na opłatę za pobyt mieszkańców naszej gminy w Domach Pomocy Społecznej, składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej i utrzymanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Ważną pozycją w 2022 roku były wydatki **na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową** w wysokości **910.888,00 zł**, większe aż o **686.368,20 zł** niż w 2021 roku, ponieważ **355.917,34 zł** wydane zostało na usługi związane z zakwaterowaniem, wyżywieniem i wyposażeniem obywateli Ukrainy przebywających na terenie gminy, a **250.000,00 zł** (środki pochodzące z konkursu „Rosnąca odporność”) przeznaczone m.in. na remont dachów budynków Jednostek OSP w Piętkach Gręzkach i w Trojanowie. Pozostałe wydatki przeznaczono głównie na funkcjonowanie jednostek OSP, m.in. na utrzymanie sprawności pojazdów, strażnic, ich remontów i płatności za udziały w akcjach ratowniczych oraz szkoleniach.

Na **gospodarkę komunalną i ochrona środowiska** wydatkowano kwotę **888.160,72 zł**, z czego 543.726,57 zł na gospodarkę odpadami komunalnymi i 143.069,20 zł na opłatę za oświetlenie uliczne oraz konserwację i remont urządzeń elektrycznych.

Na **transport i łączność** wydano **752.496,33 zł**, z tego 425.235,70 zł przekazano dla Powiatu Wysokomazowieckiego na remont dróg powiatowych przebiegających przez teren gminy i 294.638,40 zł na remonty dróg gminnych, w tym zakup kruszywa, pospółki, pracy równiarki i na odśnieżanie dróg gminnych, koszenie poboczy, usługi inspektora nadzoru.

Wydatki bieżące w dziale **kultura i dziedzictwa narodowego** wyniosły **365.688,38 zł** i były związane z działalnością GOK w Klukowie i bibliotek.

WYDATKI MAJĄTKOWE

Bardzo ważną pozycją w wydatkach budżetu są **wydatki majątkowe**, które w sumie w 2022 roku wyniosły **3.839.204,53 zł** i stanowiły one **14,4 %** wydatków ogólnych. Świadczy to, że samorząd dużo inwestuje, głównie w infrastrukturę drogową.

Zestawienie wydatków majątkowych	kwota w zł
Przebudowa drogi gminnej Stare Kostry-Stare Warele, modernizacja drogi gminnej Wyszonki Kościelne – Kaliski, wykonanie dokumentacji projektowych, wynagrodzenie inspektorów nadzoru.	3 105 767,66
Zakup i montaż paneli fotowoltaicznych na potrzeby budynków użyteczności publicznej w Gminie Klukowo oraz modernizacja oświetlenia ulicznego.	519 080,71
Dotacja dla Szpitala Ogólnego w Wysokiem Mazowieckiem.	56 408,00
Wykonanie siłowni plenerowej w miejscowości Wyszonki Kościelne i projektu przebudowy oczyszczalni ścieków.	54 813,87
Zakup wyposażenia dla Klubu Senior+ w Wyszonkach Kościelnych.	53 523,29
Zakup serwerów w ramach projektu „Cyfrowa Gmina”.	29 151,00
Zakup sprzętu ratowniczo – gaśniczego dla Jednostki OSP w Wyszonkach Kościelnych.	18 000,00
Wykonanie projektu budowy podjazdu przy budynku komunalnym w Wyszonkach Kościelnych	2 460,00
Razem	3 839 204,53

Źródło: opracowanie własne

MIESZKAŃCY GMINY

W gminie Klukowo wg danych USC zamieszkuje **4 239 mieszkańców**, z tego wynika, że średnio na 1km² powierzchni gminy przypada 34-ch mieszkańców jest to mniej niż średnia w powiecie wysokomazowieckim (44) i województwie podlaskim (58).

Gmina Klukowo ma ujemny przyrost naturalny. W 2022 roku urodziło się 28 dzieci o 8 mniej niż w 2021 r., a zmarło 82 osoby o 14 mniej osób mniej niż w 2021 r. Mieszkańcy gminy Klukowo zawarli w 2022 roku 15 małżeństw, o 7 mniej niż w 2021 r. Według prognozy GUS ludności w 2030 roku będzie wynosić 3900 mieszkańców.

Wg danych GUS na dzień 31.12.2022 r. 48,2% mieszkańców gminy stanowią kobiety, a 51,8% mężczyźni. W latach 2002-2022 liczba mieszkańców zmalała o 12,4%. Średni wiek mieszkańców wynosi 42,4 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa podlaskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

30,6% mieszkańców gminy Klukowo jest stanu wolnego, 56,4% żyje w małżeństwie, 2,3% mieszkańców jest po rozwodzie, a 10,4% to wdowy/wdowcy.

58,7% mieszkańców gminy Klukowo jest w wieku produkcyjnym, 17,5% w wieku przedprodukcyjnym, a 23,9% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym, których liczba rośnie.

OCHRONA ZDROWIA

Wydatki w kwocie **60 319,25 zł** zostały wydatkowane na działalność Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na:

- a) Konkursy o tematyce profilaktycznej organizowane na bazie Szkół Podstawowych na terenie gminy Klukowo,
- b) Teczki gotowych materiałów dla GKRPA,
- c) Współpracę z Klubem Abstynenckim „Łabędź”,
- d) Warsztaty i materiały profilaktyczne dla uczniów,
- e) Badania osób uzależnionych,
- f) Alkomat,
- g) Opłaty sądowe.

Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadzili rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego z 9 osobami uzależnionymi i członkami ich rodzin. Skierowano 3 wnioski do sądu o przymusowe leczenie, a 6 osób uzależnionych od alkoholu skierowano na badania w przedmiocie uzależnień. Przeprowadzono 10 kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy. Na dzień 1 stycznia 2022 r. pięć podmiotów posiadało zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych. Liczba ta nie uległa zmianie w ciągu roku. W 2022 roku wydano jedno zezwolenia jednorazowe na sprzedaż alkoholu.

POMOC SPOŁECZNA I PROGRAMY SOCJALNE

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Klukowie w 2022 roku na realizację zadań własnych i zadań zleconych wydatkował kwotę **7 626 131,66 zł**, więcej o 612 426,14 zł niż w roku 2021, z czego:

- ze środków budżetu gminy: 539 307,75 zł
- ze środków budżetu państwa: 7 086 823,91 zł.

Świadczenia pomocy społecznej

Celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

W 2022 roku pomocą społeczną objętych było 102 rodziny (332 osób w tych rodzinach). Najczęstszym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w 2022 roku było ubóstwo. Z tej przyczyny wsparciem objęto 67 rodzin (225 osób w tych rodzinach). Kolejnym powodem jest długotrwała lub ciężka choroba oraz bezrobocie. Należy zauważyć, że w jednej rodzinie może występować więcej niż jedna przyczyna i z tego względu liczby rodzin i osób nie sumuje się.

Zestawienie wypłaconych świadczeń pieniężnych w 2022 roku przedstawia poniższa tabela.

L.p.	Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin objętych pomocą	Liczba świadczeń	Kwota
1.	Zasiłek stały	15	138	83 110,00
2.	Zasiłek okresowy	13	63	46 708,00

3.	Zasiłek celowy, w tym celowy specjalny	17 13	20 16	14 935,30 13 985,30
4.	Zasiłek celowy w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”	72	427	70 175,00
5.	Zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	0	0	0

Źródło: opracowanie własne

Patrząc na powyższe dane zauważyć należy, że do najczęściej udzielanych świadczeń pieniężnych pomocy społecznej zaliczamy zasiłek celowy na zakup żywności wypłacany w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”. Program zapewnia pomoc zarówno rodzinom z dziećmi, jak i osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach. Drugim często udzielanym świadczeniem pieniężnym jest zasiłek stały, który przyznawany jest osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu niepełnosprawności lub z powodu wieku (kobiety – 60 lat, mężczyźni – 65 lat) – w przypadku, gdy nie nabyli świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Do świadczeń niepieniężnych realizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Klukowie należą:

- 1) **Praca socjalna** - w roku 2022 pracownicy socjalni prowadzili pracę socjalną w 53 rodzinach (158 osób w tych rodzinach) korzystających z pomocy społecznej.
- 2) **Poradnictwo specjalistyczne** - świadczone jest osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód.
- 3) **Zapewnienie posiłku** - w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w 2022 roku dożywianiem objęto 104 dzieci i młodzieży z terenu Gminy Klukowo, na co wydatkowano kwotę 44 32,50 zł (koszt posiłków).
- 4) **Domy pomocy społecznej** - w roku 2022 w domach pomocy społecznej przebywało dwóch mieszkańców gminy Klukowo. Łączny koszt poniesiony przez gminę z tytułu opłaty za pobyt mieszkańców w DPS wyniósł 53 990,63 zł.
- 5) **Udzielenie schronienia** - w roku 2022 w schronisku dla osób bezdomnych przebywał 1 mieszkaniec gminy Klukowo. Łączny koszt zrealizowanych świadczeń na pobyt w schronisku wyniósł 12 139,00 zł.

6) Składki na ubezpieczenie zdrowotne - w roku 2022 GOPS w Klukowie opłacił składkę zdrowotną w wysokości 7 479,70 zł za 15 osób pobierających zasiłek stały.

Wspieranie rodzin i pieczy zastępczej

Od dnia 20 grudnia 2019 roku do nadal w rodzinie zastępczej spokrewnionej przebywa 1 dziecko. W 2022 r. Gmina Klukowo poniosła wydatek w wysokości 4 612,50 zł.

W 2022 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Klukowie były zatrudnione 2 osoby na stanowisku asystenta rodziny:

- 1 osoba w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 01.01.2022 r. do 28.02.2022 r.
- 1 osoba - 1/2 etatu w okresie od 14.02.2022 r. do nadal.

Zespół Interdyscyplinarny Gminy Klukowo

W 2022 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 5 „Niebieskich Kart” wszczynających procedurę „Niebieskiej Karty”. Działaniami Zespołu objętych było 9 rodzin.

Zespół Interdyscyplinarny Gminy Klukowo odbył 4 posiedzenia, powołano 5 grup roboczych, które odbyły 9 spotkań z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą oraz z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc.

Karta Dużej Rodziny

W 2022 roku zarejestrowano 81 wniosków o wydanie Karty Dużej Rodziny. Na realizację ww. programu otrzymano dotację z budżetu państwa w wysokości 1 401,00 złotych.

2. Świadczenia Rodzinne

Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami wypłacone w 2022 roku

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba świadczeń	Kwota
1	Zasiłki rodzinne	3 250	355 250,64
2	Dodatki do zasiłków rodzinnych	1 828	186 955,82
Razem			542 206,46

Źródło: opracowanie własne

Do najczęściej wypłacanych dodatków do zasiłku rodzinnego zaliczamy dodatek z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej, drugim najczęściej udzielanym dodatkiem jest dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, kolejnym natomiast dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego.

Świadczenia opiekuńcze - w poniższej tabeli wskazane są dane liczbowe dotyczące wypłaconych świadczeń w 2022 roku.

L.p.	Świadczenia opiekuńcze	Liczba rodzin	Liczba świadczeń	Kwota w zł
1	Zasiłek pielęgnacyjny	78	893	192 746,00
3	Specjalny zasiłek opiekuńczy	0	0	0
4	Świadczenie pielęgnacyjne	27	310	653 514,00
5	Zasiłek dla opiekuna	1	9	5 580,00
Razem				851 840,00

Źródło: opracowanie własne

Analizując powyższe dane zawarte w tabeli, zauważyć należy, iż świadczenie pielęgnacyjne stanowi największą wartość wypłaty wśród świadczeń związanych z niepełnosprawnością. W 2022 roku GOPS nie wypłacał specjalnego zasiłku opiekuńczego, natomiast zasiłek dla opiekuna wypłacono 1 rodzinie (9 świadczeń) w kwocie 5 580,00 zł.

- 1) **Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka** - w 2022 roku GOPS wypłacił jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka dla 27 rodzin w łącznej wysokości 27 000,00 zł.
- 2) **Świadczenie rodzicielskie** - przysługuje osobom, którym urodziło się dziecko, a które nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego. Wysokość świadczenia wynosi 1 000,00 zł. W 2022 roku świadczenie rodzicielskie pobrało 7 osób, wypłacono 71 świadczeń w łącznej kwocie 65 582,00 zł.
- 3) **Składka na ubezpieczenie emerytalno-rentowe i zdrowotne** - w 2022 roku opłacono składkę na ubezpieczenie społeczne za 21 osób, w tym za 20 osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne i za 1 osobę pobierającą zasiłek dla opiekuna w łącznej wysokości 132 637 zł. Za osoby pobierające świadczenia opiekuńcze, zasiłek dla opiekuna niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu opłacane są składki na ubezpieczenie zdrowotne. W 2022 roku opłacono składkę na ubezpieczenie zdrowotne za 4 osoby, w tym za 3 osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne i za 1 osobę pobierającą zasiłek dla opiekuna w łącznej wysokości 7 381 zł.

4) Pomoc osobom uprawnionym do alimentów – w 2022 r. świadczenia z funduszu alimentacyjnego zostały przyznane 8 rodzinom. Wypłacono 89 świadczeń w łącznej wysokości 37 050,00 zł. Kwoty zwrócone przez dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wyniosły 26 352,23 zł, z tego przekazane na dochody budżetu państwa – 18 760,13 zł (60% należności głównej oraz odsetki), na dochody własne organu właściwego wierzyciela – 7 592,10 zł (40% należności głównej).

Świadczenie wychowawcze “Rodzina 500+”

Od 1 stycznia 2022 r. obsługę wniosków o 500+ przejął ZUS. GOPS wypłacał świadczenie wychowawcze przyznane na okres od 1 czerwca 2021 r. do 30 maja 2022 r., wypłacono łącznie **3 510** świadczeń w wysokości **1 748 780,00 zł**.

Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym

W roku szkolnym 2021/2022 zostały przyznane stypendia dla 56 uczniów, natomiast w roku szkolnym 2022/2023 zostały przyznane stypendia dla 62 uczniów. Łącznie w 2022 roku stypendia przyznano dla **67 uprawnionych dzieci** (dziecko, które otrzymało stypendium w roku szkolnym 2021/2022 i 2022/2023 liczymy jeden raz) w łącznej wysokości **66 938,00 zł**.

Program Czyste Powietrze

W 2022 roku wydano 20 zaświadczeń o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego dla potrzeb uczestnictwa w programie Czyste Powietrze.

Dodatek osłonowy

Dodatek związany z podniesieniem cen energii i żywności. Wsparcie dla gospodarstw domowych z niższymi dochodami. W okresie od 11.01.2022 r. do 31.10.2022 r. przyjęto **815** wniosków o wypłatę dodatku osłonowego. Pozytywnie rozpatrzono i wypłacono dodatek dla **788** gospodarstw domowych w łącznej wysokości **598 277,35 zł**.

Dodatek węglowy

Ustawą z dnia 5 sierpnia 2022 r. (Dz.U. z 2022 poz. 1692 ze zm.) wprowadzono dodatek węglowy, który miał na celu zapewnienie wsparcia dla dużej grupy gospodarstw domowych w

Polsce w pokryciu części kosztów wynikających ze wzrostu cen węgla. GOPS w okresie od dnia 19.08.2022 r. do dnia 30.11.2022 r. przyjął **1105** wniosków o wypłatę dodatku węglowego. Pozytywnie rozpatrzono i wypłacono dodatek dla **759 gospodarstw domowych** w łącznej wysokości **2 277 000,00 zł**.

Dodatek dla gospodarstw domowych użytkujących inne źródła energii

Poniżej prezentuje się dane dotyczące wypłaty dodatku dla gospodarstw domowych w 2022 roku

Główne źródło ogrzewania gospodarstwa domowego	Liczba gospodarstw domowych	Kwota dodatków źródła ciepła (zł)
- pelet drzewny lub inny rodzaj biomasy	31	93 000,00
- drewno kawałkowe	124	124 000,00
- skroplony gazem LPG	7	3 500,00
- olej opałowy	21	42 000,00
Razem	183	262 500,00

Źródło: opracowanie własne

GOPS w okresie od 27.09.2022 r. do dnia 30.11.2022 r. przyjął 215 wniosków. Pozytywnie rozpatrzono i wypłacono dodatek dla **183** gospodarstw domowych w łącznej wysokości **262 500,00 zł**.

Pomoc obywatelom Ukrainy

W 2022 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Klukowie realizował zadanie wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U.2023.103 t.j.) w zakresie wypłaty jednorazowego świadczenia pieniężnego przysługującego obywatelom Ukrainy w wysokości 300 zł. Wypłacono **36 świadczeń** w łącznej wysokości **10 800,00 zł**.

STAN GRUNTÓW I MIENIA KOMUNALNEGO

I. Grunty mienia komunalnego (stan na 31.12.2022 r.)

1. Grunty mienia komunalnego o ogólnej powierzchni - 264,4861 ha

II. Rozdysponowanie gruntów:

1. Oddane w wieczyste użytkowanie – 4,91 ha

2. Oddane w trwały zarząd dla szkół - 4,43 ha
3. Tereny zabudowane (Ośrodki Zdrowia, hydrofornie, strażnice OSP i inne) – 11,0 ha
4. Oddane w dzierżawę – 0,5527 ha
5. Tereny zieleni i rekreacji – 2,03 ha
6. Użytki kopalne, nieużytki i wody stojące – 15,409 ha
7. Drogi – 226,1544 ha

III. Gospodarka lokalowa

1. Lokale mieszkalne

Gmina Klukowo w swoim zasobie posiada lokale mieszkalne:

- 1) Klukowo ul. Szkolna 8 (budynek szkoły) - 1 lokal o pow. 56m²
- 2) Klukowo ul. Szkolna 6 (budynek szkoły) - 5 lokali o pow. 583,57m²
- 3) Wyszonki Kościelne 43 (budynek Ośrodka Zdrowia) – 2 lokale o pow. 107,37m²
- 4) Wyszonki Kościelne 1,2 (budynek Szkoły) – 2 lokale o pow. 98,0m²
- 5) Kuczyn 3 - 1 lokal o pow. 58m²

2. Lokale użytkowe

Gmina Klukowo posiada w swoim zasobie 4 lokale użytkowe:

- 1) Klukowo ul. Główna 35 (budynek po lecznicy wet.) o pow. 121m²
- 2) Wyszonki Kościelne 43 (budynek Ośrodka Zdrowia) o pow. 107,03m²
- 3) Klukowo ul. Mazowiecka 12 (budynek Ośrodka Zdrowia) o pow. 95,8m²
- 4) Klukowo ul. Mazowiecka 14 (budynek UG) o pow. 19,40m²

IV. Wartość majątku mienia komunalnego szkół z terenu gminy w tym:

1. Szkoła Podstawowa w Klukowie na kwotę 4.749 156,39 zł:

- 1) budynek szkoły - 4.401 593,39 zł
- 2) sprzęt komputerowy i pozostały – 60.480,44 zł
- 3) monitoring – 22 300,00 zł
- 4) sprzęt gospodarczy (kosiarka, odśnieżarka) - 13.556,00 zł
- 5) wyposażenie kuchni szkolnej – 69.077,29 zł
- 6) place zabaw – 168.150,27 zł

7) schodolaz - 13.999,00 zł

2. Szkoła Podstawowa w Wyszonkach Kościelnych na kwotę 2.310 840,62 zł:

- 1) budynek szkoły – 2.077 565,02 zł
- 2) sprzęt komputerowy i pozostały – 25.045,20 zł
- 3) place zabaw – 144.749,80 zł
- 4) rozbudowa oczyszczalni ścieków przy Szkole -63.480,60 zł

3. Szkoła Podstawowa w Kuczynie na kwotę 2.525 749,09 zł:

- 1) budynek szkoły - 2.400 996,71 zł
- 2) sprzęt komputerowy i pozostały – 25.950,02 zł
- 3) place zabaw – 89.132,49 zł
- 4) monitoring – 9.669,87 zł

4. Szkoła Podstawowa w Łuniewie Małym na kwotę 1.963 007,46 zł:

- 1) budynek szkoły - 1.727 683,03 zł
- 2) ogrodzenie placu szkoły – 42 430,00 zł,
- 3) sprzęt komputerowy i pozostały – 26 030,40 zł
- 4) place zabaw – 42.707,84 zł
- 5) boisko szkolne – 124 156,19 zł

V. Wartość majątku mienia komunalnego Urzędu Gminy:

1. Grunty - 2.144.990,74 zł
2. Budynek biurowy i mieszkalne wraz z towarzyszącą infrastrukturą – 2.943.158,44 zł
3. Ośrodki Zdrowia w Klukowie– 150.624,29 zł
4. Wyszonki Kościelne 43 (budynek byłego Ośrodka Zdrowia) – 263.699,25 zł
5. Sprzęt komputerowy i pozostały – 228.832,83 zł
6. Hydrofornie wraz z siecią wodociągową i przyłączami – 5.138.806,43 zł
7. Mosty i nawierzchnie dróg gminnych – 18.765.760,64 zł

8. Samochody OSP – 1.312.003,31 zł
9. Oczyszczalnie ścieków – 815.686,30 zł
10. Sprzęt gospodarczy (motopompa, pług) – 16.752,00 zł
11. Agregaty prądotwórcze i pompa głębinowa w hydroforniach (Gródek, Wyszonki Kościelne, Piętki Gręzki) – 153.201,29 zł.
12. Boisko sportowe ORLIK 2012 – 1.024.486,41 zł.
13. Autobus – 327.575,00 zł
14. Place zabaw - 99.472,59 zł
15. Oświetlenie Parku Klukowo 10.000 zł
16. Garaż OSP Kuczyn – blaszak 4.000 zł
17. Garaż OSP Wyszonki Kościelne – 472.134,58 zł
18. Oświetlenie uliczne w miejscowości Usza Mała - 13.530 zł
19. Siłownia plenerowa w Klukowie 30.000 zł
20. Siłownia plenerowa w Wyszonkach Kościelnych – 48.663,87 zł

VI. Dochody uzyskane w 2022 roku

1. Czynnosc z tytułu najmu i dzierżawy – 115.045,00 zł
2. Opłaty z tytułu wieczystego użytkowania gruntów – 27.334,58 zł

VII. Wydatki w 2022 roku

Koszty utrzymania mienia komunalnego wynoszą 78.561,31 zł w tym:

- 1) wydatkowano na zakup oleju opałowego do budynków – 14.244,45 zł.
- 2) wydatkowano na zakup energii elektrycznej do budynków stanowiących własność gminy - 2.578,88 zł,
- 3) wydatkowano na zakup usług związanych z bieżącym utrzymaniem nieruchomości stanowiących własność gminy tj. przeglądy kominiarskie, sporządzenie wyceny nieruchomości, wypisy z rejestru gruntów, opłaty za wpis do księgi wieczystej - 48.236,60 zł,

- 4) wydatki na opłatę roczną z tytułu wieczystego użytkowni nieruchomości Skarbu Państwa oznaczonej nr geodezyjnym 29 położonej w obrębie wsi Klukowo - Kolonia - 4.450,83 zł,
- 5) ubezpieczenie budynków – 3.329,55 zł
- 6) podatek od nieruchomości - 5.632,00 zł
- 7) podatek leśny - 89,00 zł.

EDUKACJA

W gminie w 2022 r. funkcjonowały cztery szkoły podstawowe do których uczęszczało łącznie **304 uczniów**, o 2 uczniów mniej niż w 2021 roku:

- 1) Szkoła Podstawowa w Klukowie - **155 uczniów**,
- 2) Szkoła Podstawowa w Wyszonkach Kościelnych - **65 uczniów**,
- 3) Szkoła Podstawowa w Kuczynie - **46 uczniów**,
- 4) Szkoła Podstawowa w Łuniewie Małym - **38 uczniów**.

Cztery oddziały przedszkolne przy Szkołach Podstawowych, do których uczęszczało łącznie **35 uczniów** :

- 1) Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Klukowie -**16 uczniów**,
- 2) Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Wyszonkach Kościelnych -**5 uczniów**,
- 3) Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Kuczynie - **6 uczniów**,
- 4) Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Łuniewie Małym -**8 uczniów**.

Cztery Punkty Przedszkolne przy Szkołach Podstawowych, do których uczęszczało łącznie **100 uczniów**:

- 1) Dwie grupy przy Szkole Podstawowej w Klukowie - **48 uczniów**,
- 2) Punkt Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Wyszonkach Kościelnych – **19 uczniów**.
- 3) Punkt Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Kuczynie -**15 uczniów**
- 4) Punkt Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Łuniewie Małym - **18 uczniów**.

Według stanu na dzień 01.10.2022 r. we wszystkich szkołach zatrudnionych było **48,46 nauczycieli** (w przeliczeniu na pełne etaty), w tym **7,04 etatów nauczycieli początkujących**, **8,05 etatów nauczycieli mianowanych** i **33,37 etatów nauczycieli dyplomowanych**. Bardzo

duży udział nauczycieli dyplomowanych – 68,86 % całej kadry, świadczy o wysokich kosztach ponoszonych na edukację.

Na oświatę ogółem wydano rekordową kwotę - **8 166 090,31 zł**, o 903 543,51 zł więcej niż w 2021 roku i przeznaczono ją głównie na wynagrodzenia nauczycieli, ale też na utrzymanie szkół podstawowych, oddziałów przedszkolnych i punktów przedszkolnych, jak również na pokrycie kosztów dowożenia dzieci do szkół, kosztów dożywiania dzieci w szkołach (utrzymanie pracowników i pokrycie kosztów funkcjonowania kuchni szkolnej), zapomogi zdrowotne dla nauczycieli, przekazanie odpisu na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych.

Porównanie ilości uczniów, zatrudnionych nauczycieli i wydatków w poszczególnych szkołach przedstawia poniższa tabela.

Szkoła Podstawowa	Ilość uczniów	Ilość nauczycieli (pełne etaty)	Ilość uczniów na jednego nauczyciela	Wydatki bieżące na uczniów szkoły podstawowej w zł	Wydatki bieżące na jednego ucznia szkoły podstawowej w zł	Różnica w wydatkach bieżących na jednego ucznia w zł
Klukowo	155	18,45	8,40	3 462 998,14	22 341,92	-13,56%
Wyszonki Kościelne	65	12,02	5,41	1 667 695,87	25 656,86	-0,73%
Kuczyn	46	9,09	5,06	1 353 310,72	29 419,80	13,83%
Łuniewo Małe	38	8,90	4,27	1 373 136,36	36 135,17	39,81%
Łącznie/średnio	304	48,46	6,27	7 857 141,09	25 845,86	0,0%

Źródło: opracowanie własne

Oprócz wydatków bieżących w poszczególnych szkołach gmina finansowała następujące zadania:

1. Dowożenie uczniów do szkół

Poniesiono wydatki na kwotę **264.909,65 zł** na zakup biletów miesięcznych dla uczniów dojeżdżających autobusami PKS i zakup usługi dowozu uczniów niepełnosprawnych do szkół, oraz kwotę **5 550,82 zł** na ubezpieczenie autobusu dowożącego dzieci.

2. Zapomogi zdrowotne dla nauczycieli

Poniesione zostały wydatki w wysokości **5 000,00 zł**.

3. „Laboratoria Przyszłości”

Wydatki w kwocie **6 133,75 zł** przeznaczono na zakup pomocy dydaktycznych dla szkoły w Klukowie w ramach projektu „Laboratoria Przyszłości”.

Zadania dodatkowe – Wynagrodzenia dla nauczycieli za dodatkowe zajęcia dla dzieci z Ukrainy w kwocie **27 355,00 zł**.

GOSPODARKA, ROLNICTWO , PRZEDSIĘBIORCY

Podstawą gospodarki gminy jest rolnictwo, a dokładnie produkcja mleka, na którą bardzo duży wpływ ma Spółdzielnia Mleczarska „Mlekovita” z główną siedzibą w Wysokiem Mazowieckiem. Zdecydowana większość rolników w gminie jest członkami tej spółdzielni i sprzedaje tam wyprodukowane mleko. Grupa Mlekovita jest liderem mleczarstwa w kraju i Europie Środkowo-Wschodniej i tym samym stwarza dobre i stabilne warunki do rozwoju gospodarczego gminy. Drugim ważnym zakładem przetwórstwa rolnego są „Zakłady Mięsne Łuniewscy” oraz Zakłady Mięsne „Wyszyńscy”. Firmy te funkcjonują na terenie gminy Klukowo i zajmują się ubojem bydła i przetwórstwem mięsa i tworzą miejsca pracy.

Według danych z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w 2022 r. z terenu gminy Klukowo z dopłat bezpośrednich korzystało **681 producentów**, którzy deklarowali do płatności obszarowych powierzchnię **9 833,94 ha**. Biorąc pod uwagę płatności obszarowe to średnia powierzchnia gospodarstw w gminie wynosiła **14,44 ha**.

O intensywnej produkcji mleka świadczy ilość bydła mlecznego, wg danych z ARiMR w gminie wynosiło **17 763 sztuk**, skupionych w **363 gospodarstwach** (wg płatności do bydła) czyli średnio ok. **50 sztuk** bydła na jedno gospodarstwo i **1,80 sztuki** fizycznej na hektar użytków rolnych. Jest to jeden z największych wskaźników w województwie podlaskim. Warto zauważyć, że mimo iż zmniejsza się ilość gospodarstw utrzymujących bydło, to pogłowie nie maleje, ale lekko wzrasta. Bardzo dużym wsparciem produkcji rolniczej są środki z budżetu Unii Europejskiej w ramach wszelkich schematów płatności bezpośrednich i innych płatności ze Wspólnej Polityki Rolnej, które co roku trafiają prawie do 700 rolników. W 2022 roku w ramach różnych płatności była to kwota **15 776 526,74 zł**.

Ważnym obszarem gospodarki obok rolnictwa i przetwórstwa rolnego jest działalność usługowa, które świadczą przedsiębiorcy na rzecz gospodarstw rolnych i mieszkańców. Według danych Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej na terenie gminy było zarejestrowanych **128 podmiotów** gospodarczych, w tym aktywnych było **99 podmiotów**. W okresie całego 2022 roku zarejestrowanych zostało **11 nowych działalności**, **6** zostało **zakończonych** i dokonano **9 zmian**, **9 zawieszeń** i **6 wznowień**. Ogólnie liczba podmiotów z roku na rok spada.

Podmioty gospodarcze specjalizują się w branży: budowlanej, transporcie, usługach dla rolnictwa i ludności i handlu. Według raportu CEiDG na terenie gminy Klukowo prowadzone są głównie następujące działalności, oto niektóre dane:

Kod PKD	Nazwa	Liczba przedsiębiorców
4120Z	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	53
4331Z	Tynkowanie	50
4334Z	Malowanie i szklenie	50
4333Z	Posadzkarstwo; tapetowanie i oblicowywanie ścian	48
4941Z	Pozostałe specjalistyczne roboty budowlane, gdzie indziej niesklasyfikowane	44
4399Z	Transport drogowy towarów	43
4332Z	Zakładanie stolarki budowlanej	41
4391Z	Wykonywanie konstrukcji i pokryć dachowych	39
4311Z	Rozbiórka i burzenie obiektów budowlanych	35
4321Z	Wykonywanie instalacji elektrycznych	34
0161Z	Działalność usługowa wspomagająca produkcję roślinną	33
4312Z	Przygotowanie terenu pod budowę	32
4322Z	Wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych	31
4329Z	Wykonywanie pozostałych instalacji budowlanych	27
4711Z	Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	18
4778Z	Sprzedaż detaliczna pozostałych nowych wyrobów prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	17
4520Z	Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	15
3312Z	Naprawa i konserwacja maszyn	14
4799Z	Pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona poza siecią sklepową, straganami i targowiskami	13

4511Z	Sprzedaż hurtowa i detaliczna samochodów osobowych i furgonetek	12
4661Z	Sprzedaż hurtowa maszyn i urządzeń rolniczych oraz dodatkowego wyposażenia	13

Źródło: opracowanie własne

DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA

W 2022 roku działalność inwestycyjna samorządu skupiała się na infrastrukturze drogowej i ochronie środowiska:

- 1) Przeprowadzono przebudowę drogi gminnej nr 108087B Stare Kostry – Stare Warele o długości 3,065 km w ramach zadania pn. „Przebudowa dróg gminnych nr 108087B Stare Kostry – Stare Warele i nr 108064B Kaptień – Łuniewo Wielkie”. Całość zadania została zakończona w 2023 r. Kwota umowy z wykonawcą - **5 391 148,80 zł**. Zadanie w 95% dofinansowane jest z Programu Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych. Wykonawcą była firma: Szpańscy Jerzy, Jacek, Dawid „Czystość” Spółka Jawna, ul. Sławkowska 22, 05-200 Wołomin.
- 2) Rozpoczęto realizację ważnej inwestycji mostowej pn. „Przebudowa drogi gminnej nr 108068B w miejscowości Wyszonki-Nagórki wraz z budową mostu przez rzekę Nurzec”. Inwestycja została zakończona w 2023 r. Kwota umowy z wykonawcą to **2 407 668,85 zł**. Zadanie dofinansowane z Urzędu Marszałkowskiego w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, działanie: „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich” z zakresu: Budowa lub modernizacja dróg lokalnych. Wartość przyznanego dofinansowania z PROW wyniosła **1 385 368,00 zł**. Wykonawcą zadania był Zakład Wielobranżowy Ireneusz Toczyłowski, ul. Poligonowa 10, 18-400 Łomża.
- 3) Przeprowadzono gruntowny remont drogi gminnej Wyszonki Kościelne - Kaliski o długości 2,80 km za kwotę **349 703,76 zł**. Inwestycja została w 37% dofinansowana z budżetu Województwa Podlaskiego w ramach Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych. Wykonawcą zadania był Piotr Wiśniewski Przedsiębiorstwo Handlowo-Uslugowe, Żabiniec 12, 18-214 Klukowo.
- 4) Rozpoczęto modernizację sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Trojanówek i Trojanowo. W ramach inwestycji przebudowano istniejące oczyszczalnie ścieków składające się z kilku

odrębnych elementów i zastąpiono je poprzez wmontowanie nowych zblokowanych oczyszczalni ścieków. Zadanie zostało zakończone w 2023 roku. Kwota umowy z wykonawcą - **1 145 017,18 zł**. Inwestycja w całości sfinansowana została ze środków rządowych, przekazanych gminie na inwestycje wodno-kanalizacyjne. Wykonawcą zadania był EKOKORD Zbigniew Korduszewski, ul. Jaśminowa 3, 07-411 Rzekuń.

- 5) Zamontowano instalacje fotowoltaiczne na dachach wszystkich szkół podstawowych o łącznej mocy 120 kW: w Klukowie, w Kuczynie, w Łuniewie Małym i w Wyszonkach Kościelnych. Ogólny koszt inwestycji z przygotowaniem dokumentacji i nadzorem wyniósł **472 040,59 zł**. Inwestycja została dofinansowana z budżetu Sejmiku Województwa Podlaskiego w kwocie **400 000,00 zł**. Wykonawcą zadania był Agrosolar Sp. z o.o., ul. Generała Władysława Andersa 38, 15-113 Białystok. W latach poprzednich, dzięki wysokiemu dofinansowaniu z funduszy Unii Europejskiej (w ramach środków z Polityki Spójności) została przeprowadzona gruntowna termomodernizacja wszystkich czterech budynków szkół wraz z instalacją gruntowych pomp ciepła.
- 6) Zakupiono wyposażenie na potrzeby Programu „Senior+”: sprzęt AGD i RTV, artykuły meblowe wolnostojące, artykuły gospodarstwa domowego, sprzęt komputerowy, sprzęt rehabilitacyjny za kwotę **53 516,90 zł**.
- 7) Dokonano zakupu sprzętu komputerowego i oprogramowania do Urzędu Gminy Klukowo i szkół za kwotę **124 173,42 zł** m.in. stacji roboczych wraz z oprogramowaniem, skanera, UPS, serwerów wraz z systemem operacyjnym, przełącznika sieciowego, serwera NAS, laptopów wraz z oprogramowaniem Office i pakiety Office dla szkół. Zakup sprzętu sfinansowany z projektu „Cyfrowa Gmina”.
- 8) Przed budynkiem Urzędu Gminy, przy wejściu głównym, zmontowano nowy maszt i flagę za kwotę **7 500 zł**. Przedsięwzięcie w 100% zostało sfinansowanie w ramach projektu: „Pod biało – czerwoną”. Wykonawcą było przedsiębiorstwo KORDULA specjalistyczne wyposażenie wnętrz i posesji ul. Równa 12, 15-335 Białystok.

PLANOWANIE PRZESTRZENNE

W Gminie Klukowo obowiązuje Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, które zostało uchwalone przez Radę Gminy Klukowo Uchwałą Nr VII/40/11 z dnia 28 września 2011 r.

W roku 2022 wydano 25 decyzji o warunkach zabudowy, w tym:

- a) 12 decyzji dotyczących zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
 - b) 2 decyzje dotyczące zabudowy usługowej,
 - c) 11 decyzji dotyczące innych inwestycji,
- oraz 1 decyzję odmowną.

Rada Gminy Klukowo w dniu 28.11.2022 r. podjęła uchwały w sprawie sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Klukowo:

- nr XXVIII/185/2022 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Klukowo **w obrębie Klukowo-Kolonia,**
- nr XXVIII/186/2022 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Klukowo **w obrębie Wyszonki-Błonie,**
- nr XXVIII/187/2022 w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Klukowo **(obręby Klukowo-Kolonia, Wyszonki-Błonie, Kostry-Śmiejki),**
- nr XXVIII/188/2022 w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Klukowo **w obrębie Wyszonki-Błonie.**

OCHRONA ŚRODOWISKA

Gospodarka wodno-ściekowa

Na terenie Gminy Klukowo funkcjonuje 6 oczyszczalni ścieków tj. w Trojanowie i w Trojanówku, w Szkole Podstawowej w Klukowie, w Szkole Podstawowej w Kuczynie, w Szkole Podstawowej w Wyszonkach Kościelnych oraz w Szkole Podstawowej w Łuniewie Małym. Wszystkie oczyszczalnie działają zgodnie z otrzymanymi pozwoleniami wodno-prawnymi.

Mieszkańcy Gminy Klukowo w swoich gospodarstwach domowych w większości korzystają z przydomowych oczyszczalni ścieków bądź z bezodpływowych zbiorników. W 2022 r. funkcjonowało 447 indywidualnych wiejskich oczyszczalni ścieków tzw. przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz 226 bezodpływowych zbiorników. 58 budynków mieszkalnych (w m. Trojanowo i Trojanówek) było podłączone do zbiorczej sieci kanalizacyjnej na długości 2,40 km. Na terenie gminy Klukowo usługi związane z opróżnianiem zbiorników bezodpływowych i transportem nieczystości ciekłych w 2022 r. wykonywały przedsiębiorstwa, które otrzymały zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, są to m.in. Przedsiębiorstwo Robót Komunalnych FARE w Ciechanowcu, Zakład Wodociągów, Kanalizacji i Energetyki Ciepłej Sp. z o.o., Animax Krystyna Laskowska z Szumowa.

W gminie Klukowo wodę zaopatrują dwie hydrofornie: w Piętkach Gręzkach oraz w Wyszonkach Kościelnych. Wodociąg w Piętkach-Gręzkach obejmuje 16 miejscowości: Kaptań, Klukowo, Klukowo-Kolonia, Lubowicz-Kąty, Piętki-Basie, Piętki-Gręzki, Piętki-Szeligi, Piętki-Żebry, Sobolewo, Trojanowo, Trojanówek, Żabiniec, Łuniewo Małe, Łuniewo Wielkie, Usza Mała oraz Usza Wielka. Wodociąg w Wyszonkach Kościelnych obejmuje 21 miejscowości: Janki, Wiktorzyn, Kaliski, Kostry-Podsędkowięta, Kostry-Śmiejki, Lubowicz-Byzie, Lubowicz Wielki, Stare Kostry, Stare Warele, Stare Zalesie, Wyszonki-Błonie, Wyszonki-Klukówek, Wyszonki Kościelne, Wyszonki-Nagórki, Wyszonki-Włosty, Wyszonki-Wojciechy, Wyszonki-Wypychy, Gródek, Malinowo, Kuczyn, Żebry Wielkie. W 2022 roku w gminie funkcjonowało 1180 przyłączy wodociągowych.

Gospodarka odpadami

Odpady komunalne na terenie Gminy Klukowo powstają głównie w gospodarstwach domowych, ale również na terenach nieruchomości niezamieszkałych tj.: obiekty użyteczności publicznej (ośrodki zdrowia, szkoły) oraz infrastruktury (handel i usługi). Mieszkańcy gminy Klukowo złożyli 939 deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnym.

W okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r. odbiorem odpadów komunalnych z nieruchomości z terenu Gminy Klukowo zajmowała się firma P.H.U. „Robert Godlewski”. W ramach umowy z gminą Klukowo firma odbierała zmieszane odpady komunalne i segregowane odpady komunalne zgodnie z harmonogramem odbioru odpadów komunalnych na 2022 r. Ponadto cztery razy w roku miała miejsce zbiórka odpadów wielkogabarytowych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, odpadów budowlanych, zużytych opon samochodowych. Zużyte lekarstwa mogą być kierowane do pojemnika znajdującego się w wyznaczonej aptece, natomiast zużyte baterie i akumulatory, do pojemnika zlokalizowanego w budynku użyteczności publicznej tj. siedzibie Urzędu Gminy Klukowo. W 2022 r. do Rejestru Działalności Regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości wpisanych było 6 przedsiębiorców.

Komunalne odpady zmieszane (20 03 01) pochodzące z terenu Gminy Klukowo w 2022 roku były kierowane do instalacji regionalnej mechaniczno-biologicznej tj. Zakład Przetwarzania i Unieszkodliwiania Odpadów w Czerwonym Borze, 18-300 Zambrów.

Do regionalnej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych skierowano **303,4000 Mg** zmieszanych odpadów komunalnych. Składowiskiem przeznaczonym do przyjęcia odpadów z terenu Gminy Klukowo w roku 2022 był RIPOK w Czerwonym Borze. Nie zdeponowano odpadów zmieszanych w całości na tym składowisku. Trafiały tu jednak odpady, jako pozostałość z sortowania odpady o kodzie 19 12 12 w ilości **9,3800 Mg** odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania oraz odpady o kodzie 19 05 99 w ilości **51,2746 Mg** odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania.

Odpady ulegające biodegradacji zebrane w sposób selektywny pochodzące z terenu Gminy Klukowo w 2022 roku zostały kierowane do instalacji regionalnej do przetwarzania odpadów ulegających biodegradacji w Regionie Zachodnim tj. do Zakładu Przetwarzania i Unieszkodliwiania Odpadów w Czerwonym Borze, Stora Enso Narew sp. z.o.o w Ostrołęce oraz Mondi Świecie S.A. Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania wyniósł **32,62 %**. Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia frakcji odpadów komunalnych na terenie Gminy Klukowo wyniósł **32,75 %**.

Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i innych elementów wyposażenia wyniósł w tonach [Mg]- 15,6600. Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych **wyniósł 100% przy minimalnym 50%**.

W poniższej tabeli przedstawiono masę poszczególnych odpadów komunalnych odebranych z terenu Gminy Klukowo w roku 2022:

15 01 01 Opakowania z papieru i tektury	12,9600
15 01 02 Opakowania z tworzyw sztucznych	52,8200
15 01 04 Opakowania z metali	7,8940
15 01 05 Opakowania wielomateriałowe	0,5200
15 01 06 Zmieszane odpady opakowaniowe	19,9200
15 01 07 Opakowania ze szkła	97,5300
20 01 01 Papier i tektura	3,0900
20 01 35* Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	3,9450
20 01 36 Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	1,7270
20 01 99 Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	22,8200
20 02 01 Odpady ulegające biodegradacji	6,6600
20 03 01 Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	303,4000
20 03 07 Odpady wielkogabarytowe	31,7400

Źródło: opracowanie własne

Łączna masa odebranych odpadów komunalnych w tonach [Mg]- 565,0260

W 2022 roku na terenie gminy Klukowo obowiązywały następujące stawki na odbiór odpadów:

- **16 zł** od mieszkańca miesięcznie, jeżeli właściciel nieruchomości wypełnia obowiązek zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny;
- **14 zł** od mieszkańca miesięcznie, dla właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących biodegradowalne odpady komunalne w kompostowniku przydomowym;

- **48 zł** od mieszkańca miesięcznie, jeżeli nie wypełnia się obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny.

Należy zauważyć, że stawki te należały do najniższych w regionie.

W 2022 r. Gmina otrzymała dofinansowanie z NFOŚiGW w Warszawie na realizację zadania: „Usuwanie odpadów z folii rolniczych, siatki i sznurka do owijania balotów, opakowań po nawozach i typu Big Bag”. Odpady z działalności rolniczej zostały odebrane w maju 2022 r. Do Gminy Klukowo zostało złożonych 214 deklaracji przystąpienia do programu priorytetowego dotyczącego usunięcia folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej z terenu gminy Klukowo. Z deklaracji złożonych przez rolników wynikało, że na terenie gospodarstw znajduje się ok. 268,925 Mg folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej do odbioru. Ostatecznie z terenu Gminy Klukowo zostało odebranych 185,845 Mg folii oraz innych odpadów z działalności rolniczej. Zebrane w ramach ww. zadania odpady został unieszkodliwiony poprzez odzysk: w procesie R3 - Recykling lub regeneracja substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki (w tym kompostowanie i inne biologiczne procesy przekształcania).

Opieka nad bezdomnymi zwierzętami

W okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r. Gmina miała podpisaną umowę z Marzeną Golańską – prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Wielobranżowe PERRO Marzena Golańska, Zamienie ul. Leśna 23, 05-300 Mińsk Mazowiecki, która prowadzi Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt s.c. w m. Małe Boże. Schronisko zapewniało miejsca dla bezdomnych zwierząt, zajmowało się odławianiem bezdomnych zwierząt, dokonywało obowiązkowej sterylizacji i kastracji zwierząt, zajmowało się poszukiwaniem właścicieli dla bezdomnych zwierząt. W 2022 r. gmina posiadała umowę z lekarzem weterynarii Tadeuszem Kozłowskim prowadzącym działalność pod nazwą "TADWET" w Ciechanowcu ul. Kuczyńska 62A, 18-230 Ciechanowiec. Umowa dotyczyła świadczenia usług weterynaryjnych na terenie gminy Klukowo w zakresie zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej, a w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem bezdomnych zwierząt, w ramach świadczonych usług.

W 2022 r. do schroniska trafiło 5 psów, wszystkie zostały adoptowane. Dodatkowo pracownikowi gminy udało się znaleźć dom dla 2 bezdomnych psów i dla 2 kotek. Łącznie

zapewniono opiekę 7 psom i 2 kotkom z terenu gm. Klukowo. Koszt realizacji całego zadania przewidzianego ustawą o ochronie zwierząt (wyłapywanie/odławianie, opieka, usługi weterynaryjne, dokarmianie, inne) w roku 2022 wyniósł **37 805,50 zł**.

Zezwolenia na usunięcie drzew

W okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r. przeprowadzono 56 postępowań dot. zgłoszeń zamiaru usunięcia drzew oraz zabiegów pielęgnacyjnych drzew. Drzewa przeznaczone do wycinki rosły na nieruchomościach należących do osób fizycznych i zostały usunięte na cele niezwiązane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Dodatkowo w pasach dróg gminnych były prowadzone cięcia pielęgnacyjne.

Decyzje środowiskowe

W 2022 r. prowadzono 14 spraw dotyczących środowiskowych uwarunkowań. Wydano 4 decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach. Dotyczyły one m.in.:

- Eksploatacji metodą odkrywkową złoża piasków WYSZONKI BŁONIE VII, gm. Klukowo, powiat wysokomazowiecki, województwo podlaskie na działkach ew. nr 666/2 obręb Wyszonki Błonie,
- Analizy wpływu gospodarstwa rolnego na środowisko, specjalizującego się w hodowli krów mlecznych o obsadzie do 100 DJP, na terenie obejmującym działkę oznaczoną nr 208/2, położoną w obrębie 0011 Lubowicz-Kąty, jednostka ewidencyjna 201304_2 Klukowo,
- Remontu drogi powiatowej Nr 2070B Gródek (od dr.pow. 2077B) – Lubowicz Wielki i Nr 2090B Lubowicz Wielki – Kostry Podsędkowięta – Wyszonki Wypychy na terenie gminy Klukowo, woj. podlaskie,
- Budowy instalacji fotowoltaicznej o mocy do 20 MW zlokalizowanej na działkach o nr 397, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363/5, 398/1, 398/2, 772/1, 772/2, 356, 363/3, 363/6, 389/1, 389/2, 396/2, obręb Wyszonki – Błonie, gm. Klukowo, powiat wysokomazowiecki, województwo podlaskie.

OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA I BEZPIECZEŃSTWO MIESZKAŃCÓW

Na terenie Gminy Klukowo zarejestrowanych jest dziesięć jednostek OSP, pięć z nich aktywnie działa: OSP Klukowo, OSP Kuczyn, OSP Wyszonki Kościelne, OSP Piętki Gręzki, OSP Trojanowo. W Krajowym Systemie Ratownictwa Gaśniczego (KS RG) funkcjonuje aż trzy jednostki: Klukowo, Kuczyn i Wyszonki Kościelne. W 2022 roku na utrzymanie jednostek przeznaczono kwotę **572 554,22 zł**. Środki te zostały przeznaczone na ubezpieczenie strażaków ratowników, ubezpieczenie pojazdów i strażnic, badania okresowe, ekwiwalent za udział w działaniach ratowniczych i szkoleniach, wypłatę wynagrodzenia oraz składek ZUS dla kierowców zatrudnionych na umowy zlecenie w jednostkach OSP: Klukowo, Kuczyn, Wyszonki Kościelne, Trojanowo i Piętki Gręzki, utrzymanie w sprawności pojazdów i sprzętu będącego na wyposażeniu jednostek oraz zakup sprzętu p.poż. i utrzymanie strażnic.

W 2022 roku zakupiono następujący sprzęt i wykonano następujące prace remontowe:

OSP Kuczyn :

• Wyremontowano strażnicę i garaż za kwotę	25 000,00 zł
• zakupiono pralkę i suszarkę za kwotę	4 700,00 zł
• zakupiono umundurowanie i wyposażenie	20 300,00 zł

OSP Wyszonki Kościelne :

• przyczepa lekka za kwotę	16 100,00 zł
• wykonano modernizację co za kwotę	16 200,00 zł
• naprawiono samochód pożarniczy	2 200,00 zł
• zakupiono podkaszarkę i ubrania strażackie za kwotę	12 750,00 zł
• zakupiono rozpieracz kolumnowy za kwotę	18 000,00 zł

OSP Klukowo:

• ubrania strażackie za kwotę	3 042,00 zł
• zakupiono wyposażenie, ubrania strażackie i buty za kwotę	9 382,00 zł
• zakupiono myjkę za kwotę	2 200,00 zł

OSP Trojanowo

• zmieniono pokrycie dachowe strażnicy za kwotę	65 000,00 zł

OSP Piętki Gręzki

• zmieniono pokrycie dachowe strażnicy za kwotę	95 000,00 zł
• zakupiono sprzęt i ubrania strażakom za kwotę	9 100,00 zł

Ubezpieczono strażaków, strażnice i pojazdy samochodowe za kwotę **30 828,00 zł**. Za udział w akcjach ratowniczych oraz szkoleniach wypłacano ekwiwalent w kwocie **50 682 zł**.

Wynagrodzenia kierowców wyniosły **45.078 zł**.

Zadania obronne

Zadania obronne na terenie Gminy Klukowo realizowane były na podstawie Zarządzenia Nr 180/2021 Wojewody Podlaskiego z dnia 20 grudnia 2021 r. w sprawie wykonywania zadań obronnych w 2022 roku.

W 2022 roku dokonano przeglądu i aktualizacji dokumentacji dotyczącej sposobu rozwinięcia, funkcjonowania oraz przemieszczenia głównego stanowiska kierowania, organizowanych w stałej siedzibie urzędu oraz w zapasowym miejscu pracy, dokumentacji stałego dyżuru.

Kwalifikacja wojskowa w 2022 roku odbyła się zgodnie z „Wyciągiem z wojewódzkiego planu kwalifikacji wojskowej na terenie województwa podlaskiego w 2022 roku”. Wezwano do kwalifikacji wojskowej 25 mężczyzn i 1 kobietę. Do kwalifikacji wojskowej stawili się 13 mężczyzn i 1 kobieta, pozostałe wezwane osoby nie stawili się ponieważ przebywają za granicą.

Pomoc obywatelom Ukrainy

W ramach dotowanego zadania dotyczącego pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym wydatkowano kwotę **355.917,34 zł** m.in. na usługi zakwaterowania, żywienia i wyposażenia obywateli Ukrainy przebywających na terenie gminy.

KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO

Działalnością w dziedzinie krzewienia kultury na terenie gminy zajmuje się głównie Gminny Ośrodek Kultury w Klukowie, w ramach którego funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna w Klukowie z filiami w Kuczynie i Wyszonkach Kościelnych.

GOK jest organizatorem lub współorganizatorem imprez kulturalnych, konkursów, przeglądów, uroczystości religijnych i państwowych na szczeblu gminnym. Prowadzi także stałe i okresowe formy pracy, opiekuje się Klubami Seniora w Klukowie i Kuczynie oraz świetlicą

wiejską w Kuczynie. Do czerwca 2022 roku realizowany był w GOK w Klukowie projekt unijny dla seniorów z Gminy Klukowo.

W 2022 roku wprowadzono bogatą ofertę cyklicznych **zajęć dla dzieci i młodzieży**: zajęcia kulinarne, zajęcia artystyczne, zajęcia taneczne ze szkołą tańca Twist Mix, zajęcia taneczne grupy K-Pop, zajęcia grupy wokalne, koło szachowe, zajęcia fotograficzne, zajęcia z zakresu karate i ju-jitsu, zajęcia językowe z j. angielskiego, zajęcia z gry na instrumentach muzycznych, w czasie wakacji koło filmowe i koło fanów gier wideo i cykliczne spotkania Klubu Seniora przy GOK w Klukowie.

Gminny Ośrodek Kultury organizował i współorganizował następujące **imprezy kulturalne i sportowe** o zasięgu gminnym i ponadgminnym:

- a) Dzień Babci i Dziadka,
- b) Wieczór Ostatkowy z muzyką na żywo,
- c) Narodowe Dyktando z okazji Dnia Języka Ojczystego,
- d) „Młodzież zapobiega pożarom”- gminne eliminacje konkursu OSP
- e) Mini Gala Sztuk Walki w Klukowie dla dzieci i młodzieży trenujących w sekcjach karate i ju-jitsu przy GOK w Klukowie,
- f) Pierwszą w powiecie Galę Sztuk Walk w Klukowie, w której uczestniczyli zawodnicy z dziesięciu klubów z Polski i z zagranicy,
- g) „Święto Rodziny – Powitanie Lata” – festyn rodzinny połączony z rozgrywkami piłkarskimi,
- h) Recital „ Niech żyje życie”,
- i) Gminno – Parafialne Dożynki w Wyszonkach Kościelnych,
- j) Współorganizował uroczystość obchodów 50 – lecia pożycia małżeńskiego par z Gminy Klukowo,
- k) Bal Seniora, dla wszystkich seniorów z Gminy Klukowo,
- l) Współorganizował obchody Narodowego Święta Niepodległości 11 Listopada,
- m) Turniej Szachowy o Puchar Wójta Gminy Klukowo,
- n) Strefa Kibica w trakcie Mundialu w Katarze,
- o) Organizacja udziału dzieci i młodzieży w turniejach Karate (Międzynarodowych Mistrzostwach Polski i Pucharze Polski),
- p) Warsztaty garncarskie dla dzieci i młodzieży oraz lokalnych KGW,
- q) Udział w konkursie na najładniejszy wieniec dożynkowy, organizowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego. Gospodarzem imprezy było Muzeum Rolnictwa w Ciechanowcu,
- r) Udział w konkursie "Podlaskie drewniane chaty" – organizowanym przez GOK w Czyżewie,
- s) Wycieczka organizowana przez GOK W Klukowie do parku wodnego SUNTAGO.
- t) Gminny konkurs biblioteczny pt.: "Plakat z hasłem promującym bibliotekę i czytelnictwo",

- u) Organizacja konkursu „Od zużytego do nowego” – promującego recykling,
- v) Konkurs ekologiczny z okazji Dnia Ziemi,
- w) Udział w Powiatowym Konkursie Plastycznym " Pisanka Wielkanocna" Seniorzy Powiatu Wysokomazowieckiego,
- x) Udział w XVII Regionalnym Konkursie Plastyczno - Ekologicznym organizowanym przez GOK w Czyżewie i Nadleśnictwo Rudka,
- y) Konkurs na najpiękniejszą walentynkę dla dzieci i młodzieży gminy.

Gminny Ośrodek Kultury współpracuje z lokalną społecznością i bezpośrednio z następującymi podmiotami:

1. Kluby Seniora w Klukowie i Kuczynie
2. Klub Senior + w Wyszonkach Kościelnych
3. Klub „Kuczynianki” w Kuczynie
4. Koło Gospodyń Wiejskich „Piętkowianki” w Piętkach Gręzkach.
5. Koło Gospodyń Wiejskich „Błoniewianki” w Wyszonkach Błonie.
6. Koło Gospodyń Wiejskich „Uszynianki” w Uszy Wielkiej.
7. Stowarzyszenie Mieszkańców Wsi Wyszonki Błonie.
8. Jednostki OSP działające w gminie Klukowo.

GOK w Klukowie współpracuje również z Urzędem Marszałkowskim Województwa Podlaskiego w Białymstoku, Starostwem Powiatowym w Wysokiem Mazowieckiem, Komendą Powiatową Policji w Wysokiem Mazowieckiem, Książnicą Podlaską, Biblioteką Narodową w Warszawie, Podlaskim Instytutem Kultury w Białymstoku, Domami Kultury w powiecie wysokomazowieckim, Bankiem Spółdzielczym w Ciechanowcu, Szkołami Podstawowymi w gminie Klukowo, Parafiami w gminie Klukowo, lokalnymi firmami i przedsiębiorstwami wspierającymi inicjatywy Gminnego Ośrodka Kultury.

Na terenie gminy Klukowo działa Gminna Biblioteka Publiczna w Klukowie oraz filie w Kuczynie i Wyszonkach Kościelnych. Filia biblioteczna w Kuczynie posiada świetlicę wyposażoną w telewizor, stół bilardowy oraz gry planszowe. Dzieci i młodzież z okolicy mogą z niej korzystać w godzinach pracy wypożyczalni. W roku 2022 łącznie czytelnie obsługiwały 354 czytelników, którzy wypożyczyli 3964 książki. Budżet na zakup nowych książek wynosił 6500 zł, dodatkowo pozyskano z Biblioteki Narodowej dotacje w wysokości 3500 zł na zakup nowości wydawniczych, łącznie biblioteki wzbogaciły się o 407 nowych książek.

Biblioteki przeprowadziły dwa konkursy: dyktando z okazji Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego, wzięli w nim udział uczniowie ze szkół podstawowych z Klukowa, Kuczyna oraz Wyszonk Kościelnych oraz konkurs na plakat promujący bibliotekę i czytelnictwo, skierowany do uczniów szkół z terenu gminy. Filia biblioteczna w Kuczynie tradycyjnie zorganizowała piknik na powitanie wakacji, wzięło w nim udział około 50 dzieci. Pracownicy bibliotek brały udział w organizacji festynu „Powitanie lata” w Klukowie.

Biblioteka Główna oraz filie uczestniczyły w projekcie „Mała Książka – Wielki Człowiek”, którego celem jest zachęcanie do czytania dzieciom już od najmłodszych lat. Ponadto biblioteki prowadziły cykliczne warsztaty kulinarne dla dzieci i młodzieży, a w czasie ferii zimowych oraz wakacji pełniły dyżury w Gminnym Ośrodku Kultury w Klukowie.

Opieka nad zabytkami

W 2021 r. Rada Gminy Klukowo przyjęła „Program opieki nad zabytkami Gminy Klukowo na lata 2021 – 2024”.

Na terenie gminy Klukowo znajdują się zespoły zabytków lub zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków województwa podlaskiego. Wszystkie zostały wymienione w tabeli poniżej. Są to tym samym najcenniejsze elementy krajobrazu kulturowego na terenie gminy podlegający ochronie konserwatorskiej, wynikającej z przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Miejscowość	Obiekt	Data wpisu
Gródek	-Zespól folwarczny -dwór, drewn., XIX/XX w - 2 obory podworskie, mur., pocz. XX w - magazyn zbożowy - spichlerz, mur., pocz. XX w.	nr rej.: A-284 z 26.03.1987
Klukowo	- Kościół parafialny, p.w. Św. Józefa	nr rej.: 331 z 05.02.1971
	- 3 groby historyczne na cmentarzu rzym.-kat, 1939	nr rej.: 334 z 21.11.1987
Kostrzy Podsędkowięta	- Cmentarz wojenny z I wojny światowej	nr rej.: 249 z 25.02.1987

Kuczyn	- Zespół kościoła parafialnego p.w. Zmartwychwstania Pańskiego, 4 ćw.XIX: -kościół parafialny p.w. Zmartwychwstania Pańskiego wraz z ogrodzeniem mur., 1893 - kostnica przy kościele parafialnym, mur., k. XIX w. - plebania, mur., 1986 r.	nr rej.: A-280 z 23.03.1987
	- 10 nagrobków na cmentarzu przykościelnym	nr rej.: A-408 z 30.06.1990
	- Nagrobki na cmentarzu rzym.- kat.	nr rej.: 336 z 21.11.1987
Lubowicz-Byzie	- Cmentarz wojenny z I wojny światowej	nr rej.: 247 z 23.02.1987
Wyszonki Kościelne	- Kościół parafialny p.w. Narodzenia NMP, 1899-1904, mur.	nr rej.: A-553 z 21.12.1998
	- 6 nagrobków na cmentarzu rzym.-kat., k. XIX- 1939	nr rej.: 338 z 21.11.1987

Źródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Białymstoku, Delegatura w Łomży

Gminna ewidencja zabytków gminy Klukowo sporządzona została w 2007 r. Obejmuje ona wszystkie obiekty zabytkowe objęte ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków województwa podlaskiego oraz obiekty z wojewódzkiej ewidencji zabytków, a także stanowiska archeologiczne.

Obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków (GEZ) przedstawia poniższa tabela:

Miejscowość	Obiekt
Gródek	- Zespół folwarczny -dwór, drewn., XIX/XX w - 2 obory, mur., pocz. XX w - magazyn zbożowy - spichlerz, mur., pocz. XX w. -park
Klukowo	Pozostałości zespołu dworsko-parkowego: -Gorzelnia, murowana, początek XX w.
	Zespół Kościoła paraf., p.w. Św. Józefa: -Kościół parafialny p.w. św. Józefa murowany, 1835 r - Plebania w zespole kościoła parafialnego p.w.Św.Józefa -Dzwonnica przy kościele parafialnym, drewniana, 1920 -Cmentarz przykościelny -Ogrodzenie kościoła parafialnego -Cmentarz rzymskokatolicki- 3 groby historyczne na cmentarzu rzymskokatolickim -park
Kostrzy Podsędkowięta	- Cmentarz wojenny z I wojny światowej

	- Kapliczka, murowana, początek XX w.
Kuczyn	Zespół kościoła par. p.w. Zmartwychwstania Pańskiego, 4 ćw.XIX: - Kościół parafialny, mur., 1893 - Kostnica przy kościele parafialnym, mur., k. XIX w. - Plebania, mur., 1986 r. - Kapliczka I, murowana, XIX w. - cmentarz przykościelny- 10 nagrobków na cmentarzu przykościelnym - nagrobki na cmentarzu rzymskokatolickim - cmentarz rzymskokatolicki - ogrodzenie z bramą i kapliczkami - Kapliczka II
Stare Kostry	- Krzyż przydrożny, 1891
Lubowicz Byzie	- Cmentarz wojenny z I wojny światowej
Wyszonki Kościelne	Zespół kościoła parafialnego p.w. Narodzenia NMP, 1904-1912, - Kościół parafialny, murowany, 1904-1912 - Plebania, drewniana, ok. 1880 r - Cmentarz rzymskokatolicki - 6 nagrobków na cmentarzu rzymskokatolickim - Kaplica cmentarna, murowana, początek XX w. - Ogrodzenie kościoła parafialnego
Lubowicz Kąty	- Krzyż przydrożny, 1914 r.
Malinowo	- Krzyż przydrożny, 1891 r.
Piętki Szeligi	- Krzyż przydrożny, 1891 r.
Piętki Żebry	- Kapliczka, murowana, lata 20-te XX w.
Sobolewo	- Kapliczka, murowana, lata 20-te XX w.
Usza Mała	- Dom nr 5, drewniany, początek XX w.
Usza Wielka	- Kapliczka, mur. 1907 r.
Piętki Gręzki	- Zagroda nr 29- Dom, drewniany, 1909 r. - Zagroda nr 14: dom z 1924 r. i stodoła z pocz. XX w. - Chałupa nr 31, 2 p. XIX w.
Wyszonki Wojciechy	- Pozostałości założenia dworsko-ogrodowego: aleja dojazdowa, kasztanowa Szpaler
Wyszonki Wypychy	- Kapliczka, murowana, ok. 1928 r.
Żebry Wielkie	Zagroda nr 12: - Dom, drewniany, ok 1888 r - Obora drewniana, XIX/XX w - Chlew, drewniany, 1890 r. - Stodoła, drewniana, 1890 r. - Dom nr 27, drewniany, 1885 r. - Dom nr 24, drew. X1880-1890IX/XX w. - Dom nr 11, drew. przełom XIX I XX W

RADA GMINY

Przewodniczący Rady Gminy

Zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym rada gminy wybrała ze swego grona przewodniczącego i wiceprzewodniczącego bezwzględną większością głosów w głosowaniu tajnym. Od początku kadencji skład osobowy prezydium stanowi:

- Przewodniczący Rady Gminy - Andrzej Tymiński,
- Wiceprzewodniczący Rady Gminy – Wiesław Olszewski.

Przewodniczący organizuje pracę rady, prowadzi obrady sesji i realizuje zapisy statutu odnośnie pełnienia dyżury w Urzędzie Gminy, przyjmuje mieszkańców gminy w sprawach skarg i wniosków.

Radni Gminy

Rada Gminy Klukowo składa się z 15 radnych, wybranych w wyborach powszechnych. Od początku obecnej VIII kadencji skład osobowy rady nie zmienił się.

Struktura organizacyjna

Rada Gminy pracuje w oparciu o komisje merytoryczne, których zakres obowiązków jest ustalony podejmowaną corocznie uchwałą.

Komisje Rady Gminy Klukowo:

- Komisja Budżetu i Finansów – 4 osobowa,
- Komisja Rewizyjna - 4 osobowa,
- Komisja Skarg Wniosków i Petycji – 5 osobowa.

Prace Komisji

Komisja Budżetu i Finansów na czterech posiedzeniach zajmowała się: rozpatrzeniem sprawozdania z wykonania budżetu gminy za 2021 rok oraz rozpatrzyła sprawozdanie w wykonania budżetu gminy za I półrocze 2022 roku, opiniowała projekt uchwały w sprawie uchwalenia stawki podatku rolnego na 2023 rok, rozpatrzyła projekt uchwały w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Klukowo oraz budżetu na 2023 rok, podejmując wnioski i wyrażając opinie.

Komisja Rewizyjna na posiedzeniach zajmowała się następującymi sprawami: dokonano analizy sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Klukowo za 2021 rok, opracowała opinię dotyczącą

wykonania budżetu Gminy Klukowo za 2021 rok i przygotowano wniosek o udzielenie absolutorium Wójtowi Gminy Klukowo za 2021 rok. Rozpatrzyła sprawozdanie w wykonania budżetu gminy za I półrocze 2022 roku. Zapoznała się z planami w zakresie zimowego utrzymania dróg, opiniowała projekt uchwały w sprawie uchwalenia stawki podatku rolnego na 2023 rok, rozpatrzyła wniosek o udzielenie pomocy finansowej w formie dotacji Spółce Wodnej na 2023 rok, wyraziła pozytywną opinię w sprawie projektu Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Klukowo oraz budżetu gminy na 2023 rok.

Komisja Skarg Wniosków i Petycji w 2022 roku rozpatrzyła jedną petycję dotyczącą utworzenia młodzieżowej Rady Gminy i skargę na działalność wójta. Członkowie Komisji uczestniczyli w posiedzeniach wszystkich Komisji. Przewodniczący Komisji przedstawili Radzie Gminy sprawozdanie z działalności Komisji za 2022 rok, oraz opracowali plany pracy na 2023 r.

Sesje Rady Gminy

W 2022 roku Rada Gminy Klukowo odbyła 6 posiedzeń sesji zwyczajnych i podjęła 46 uchwał. Frekwencja radnych na obradach sesji wynosiła 100%. Zgodnie z ustawą sesje są nagrywane, a nagrania publikowane na stronie internetowej gminy Klukowo.

Na stronie BIP Gminy Klukowo, publikowane są: obwieszczenia Przewodniczącego Rady Gminy o zwołaniu sesji, projekty uchwał oraz podjęte uchwały z imiennymi protokołami głosowania i protokoły z sesji. Na każdej sesji Wójt Gminy przedstawiał sprawozdanie z działalności. Radni zgłaszali wnioski i zapytania, na które udzielano odpowiedzi.

Uchwały Rady Gminy

Rada Gminy uchwaliła: wieloletnią prognozę finansową gminy oraz budżet gminy na 2022 rok, dokonywała zmian w budżecie gminy. Wprowadziła zmiany statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Klukowie i utworzyła ośrodek wsparcia pod nazwą „Klub Seniora +” w Wyszonkach Kościelnych. Podjęła coroczne programy: Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, program współpracy Gminy Klukowo z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzenia działalności w sferze zadań pożytku publicznego, program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganiu bezdomności zwierząt.

Rada Gminy udzieliła Wójtowi gminy absolutorium i wotum zaufania.

Udzielono dotacji celowej dla: Ochotniczej Straży Pożarnej z terenu Gminy, Szpitala Ogólnego w Wysokiem Mazowieckiem oraz pomocy finansowej dla Powiatu Wysokomazowieckiego.

Ustalono wysokość ekwiwalentu pieniężnego za udział w działalności ratowniczo-gaśniczej i ćwiczeniach dla członków jednostek OSP. Przyjęto Program Ochrony Środowiska dla gminy Klukowo na lata 2022-2026 i Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Klukowo na lata 2022-2026 oraz Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Klukowo na lata 2022-2026. Wprowadzono zmiany do Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy oraz sposobu i zakresu świadczenie usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Rozpatrzone złożoną petycję i skargę na działalności Wójta. Przystąpiono do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania terenu dla wskazanego obszaru i zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Podjęto uchwałę o obniżeniu ceny skupu żyta do celów podatku rolnego. Uchwalono Wieloletnią Prognozę Finansową Gminy Klukowo na lata 2023-2026 oraz budżet gminy na 2023 rok.